

системи нормативного регулювання отечественного аудита с точки зрения поиска направлений ее совершенствования. В работе рассмотрены этапы развития аудита с точки зрения становления и изменения основных регламентов. Представлена система отечественного регулювання независимого аудита. Исследованы основные изменения и проблемы, связанные с принятием закона «Об аудите финансовой отчетности и аудиторской деятельности», предложены пути решения идентифицированных проблем. По результатам исследования сделаны выводы, намечены направления дальнейших исследований.

Ключевые слова: аудит, аудиторская деятельность, нормативное регулювання, регламент, международные стандарты.

Abstract. The need for management to make management determines the existence of an audit as a way of providing reliable financial reporting information. The statutory regulation of audit activity directly affects the effectiveness of audit development as an inherent in the institute's market economy. The purpose of the article is to investigate the system of regulatory regulation of national audit in terms of finding directions for its improvement. The stages of audit development are considered in terms of formation and change of the basic regulations. The system of domestic regulation of independent audit is presented. The main changes and problems related to the adoption of the Law on Audit of Financial Reporting and Auditing, the ways of solving the identified problems are investigated. According to the results of the study, conclusions were drawn out, the directions of further research.

Key words: audit, auditing, regulatory, regulations, international standards.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондар В. П. Концепція розвитку аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2008. 456 с.
2. Горяева О. С. [file:///C:/Documents%20and%20Settings/1/Мои%20документы/51914-105178-1-PB.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_all/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Правове регулювання аудиторської діяльності в Україні : навч. посіб. Київ : Юридичний світ, 2014. 223 с.3. Савченко С. Б., Дроздова А. Проблеми нормативно-законодавчого регулювання аудиту в Україні. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право</i>. 2017. № 1 (72). С. 225–229.4. Остап'юк Н. А. Проблеми нормативного регулювання організації аудиторської діяльності. URL : <a href=)
5. Спілка аудиторів України. Офіційний сайт. URL : <http://spilka-audit.org.ua>.
6. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
7. Аудиторська палата України. Офіційний сайт. URL : <https://www.apu.com.ua>.
8. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : Видання 2016–2017 року. URL: <https://www.apu.net.ua/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-2016-2017>.
9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-XIII URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
10. Курс «Етика професійного бухгалтера» ФПБАУ. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:FPBAU+EPA101+2019_T3/about.

УДК 336.645.1

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

К. О. Статкевич, В. І. Матвійчук

Анотація. Обґрунтовано необхідність реальних інвестицій для забезпечення сталого функціонування і розвитку підприємства. Проведено оцінку ефективності запропонованого інвестиційного проекту створення стрічкової пилорами для ТОВ «Калинівський експериментальний завод деревинних матеріалів» за допомогою показників чистого дисконтованого доходу, терміну окупності, точки беззбитковості і фінансової міцності підприємства. Описано та враховано можливі групи ризиків під час реалізації інвестиційного проекту створення пилорами.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний проект, чистий дисконтований дохід, термін окупності, точка беззбитковості, фінансова міцність.

У сучасній світовій економіці підкреслюється важливість інвестицій для підприємства, оскільки рівень конкурентоспроможності в майбутньому, темпи розвитку виробництва і збутової діяльності залежать саме від інвестиційної активності.

Значний внесок у розробку різних аспектів категорії інвестицій підприємства зробили такі вчені, як В.В. Бойко, Г. Джаксибекова, О.К. Чугунов, І.О.Бланк та інші. Хоча питання необхідності інвестицій теоретично опрацьовано достатньо глибоко, але присвячене, в основному, обґрунтуванню залучення іноземних інвесторів. Проте недостатньо приділено уваги практичному апарату впровадження і оцінки ефективності інвестиційних проектів для українського підприємства.

В Законі України «Про інвестиційну діяльність» [1] під інвестиціями розуміють всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті чого створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Інвестиції забезпечують динамічний розвиток підприємства і дозволяють вирішувати наступні завдання:

- розширення власної підприємницької діяльності за рахунок накопичення фінансових і матеріальних ресурсів;
- диверсифікація (освоєння нових областей бізнесу, стратегічна орієнтація на створення багатопрофільного виробництва);
- страхування прибутковості.

По об'єктах вкладення капіталу розділяють реальні і фінансові інвестиції. Реальні інвестиції характеризують вкладення капіталу у відтворення основних засобів, в інноваційні матеріальні активи, в приріст запасів товарно-матеріальних цінностей та інші об'єкти інвестування, пов'язані зі здійсненням операційної діяльності підприємства або поліпшенням умов праці та побуту персоналу. Фінансові інвестиції – це вкладення коштів у різні фінансові інструменти (активи), такі, як фондові (інвестиційні) цінні папери, спеціальні (цільові) банківські вкладення, депозити, паї тощо[2, с. 69–71].

Проте найбільш поширеними та прибутковими в Україні є реальні інвестиції, оскільки вони є ефективним інструментом забезпечення високих темпів розвитку і диверсифікації діяльності підприємств, до того ж не потребують досконалості фондового ринку, який ще недостатньо розвинений в Україні. Більшість підприємств, які функціонують в умовах підвищення конкурентної боротьби на ринку, динамічного розвитку і впливу зовнішнього середовища, повинні застосовувати реальні інвестиції задля забезпечення сталого розвитку.

У процесі управління інвестиційною діяльністю вирішуються різні економічні, розрахункові, виробничі та технологічні завдання. Виконання даних завдань пов'язано із забезпеченням сталого розвитку підприємства. Особливої уваги потребує визначення особливостей управління реальними інвестиціями для стартапів та невеликих підприємств. ТОВ «Калинівський експериментальний завод деревинних матеріалів», який успішно здійснює виробничу діяльність з 2003 р., спеціалізується на виробництві фанери, деревинно-стружкових панелей, шпону. Основною особливістю господарської діяльності є постійна модернізація, оновлення технологій та інвестування у додаткові напрямки діяльності. Результатом є підвищення виробничої потужності та розширення асортименту, надання пилорамних послуг та продаж цієї продукції.

Попит на пилорамні послуги є відносно рівномірним і не залежить від сезонних коливань. Оскільки у Вінницькій області працює лише три рамних пилорами, то покупці (роздрібні споживачі, експортери та приватні підприємці, які виготовляють різного роду меблі) змушені чекати пиломатеріали та сушку деревини протягом 2–3 тижнів. Основною альтернативою рамній пилорамі є стрічкова пилорама, оскільки вона є більш економна (на 10–15 %) та в якості сировини може використовувати стовбури довжиною від 0,5 м (на відміну від 3 м для рамної). Встановлення на підприємстві рамної пилорами дозволить збільшити перелік робіт, що пропонуються: розпилювання деревини на пиломатеріали, реалізація відходів від лісопиляння та сушка дощок.

Реалізація проекту потребує визначення джерел інвестування, серед яких можливі такі варіанти: самофінансування, акціонування і кредитування (проектне фінансування) [3]. За результатами розрахунків було запропоновано кредитний метод, так як на відміну від інших

джерел фінансування він найкращим чином відповідає ринковим умовам управління та господарювання завдяки широкому використанню методів економічного впливу (зворотність, платність, диференційований підхід). Доцільність такого вибору було підтверджено розрахованими показниками ефективності.

За результатами аналізу сформованого початкового балансу і стартових витрат (табл. 1) було визначено, що основний капітал для реалізації проекту становить 523 163 грн., а оборотний – 389 500 грн.

Таблиця 1 – Початковий баланс і стартові витрати

Код	Стаття	Сума, грн.
Необхідні активи		
01	Обладнання	523 163
02	Сировина, матеріали	290 000
03	Витрати на рекламу	35 000
04	Охоронна сигналізація	4 500
05	Єдиний соціальний внесок і військовий збір	14 100
06	Оплата праці	45 900
07	Всього початкові витрати	912 663
Пасив		
Довгострокові зобов'язання		
08	Довгострокові кредити	912 663

Ефективність інвестицій кредитним методом доведено за результатами розрахунку наступних критеріїв:

1) чистий дисконтований дохід – сума очікуваного потоку платежів, приведена до вартості на даний момент часу [4]. Необхідність розрахунку відображає той факт, що сума грошей, яку має підприємство в поточний момент, має більшу реальну вартість, ніж рівна їй сума, яку воно отримає в майбутньому. Це викликано декількома причинами: існує ризик неотримання очікуваної суми, зміна темпів прогнозованої інфляції;

2) термін окупності, який характеризує обсяг часу, необхідного для повного повернення витрат, пов'язаних із реалізацією проекту;

3) точка беззбитковості – це такий обсяг виробництва і реалізації продукції, за якого підприємство має змогу відшкодувати усі свої витрати (постійні і змінні).

4) запас фінансової міцності – різниця між виручкою від реалізації підприємства і точкою беззбитковості, яка розглядається як межа безпеки і показує можливе скорочення обсягу реалізації з одночасним збереженням прибутку.

Чистий дисконтований дохід (NPV) розраховано за формулою (1) [5]:

$$NPV = CF_0 + \frac{CF_1}{(1+r+i)^1} + \frac{CF_2}{(1+r+i)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+r+i)^n} \quad (1)$$

де CF_0 – початкові інвестиції;

CF_n – грошовий потік за період n ;

n – порядковий номер періоду від початку реалізації проекту;

r – відсоткова ставка по кредиту (ставка дисконту);

i – індекс інфляції.

Необхідні початкові кредитні ресурси заплановано отримати від АТ КБ «ПриватБанк» терміном на 1 рік. Плата за кредит становить 18 % річних. За даних Міністерства фінансів України [6] запланований індекс інфляції у 2020 р. становитиме 5 %.

За допомогою даних, представлених у табл.2, розраховано значення показника NPV, яке дорівнює 1513260 грн. Це дозволяє визнати запропонований інвестиційний проект ефективним. Ефективність проекту може бути підтверджена результатами розрахунку періоду окупності різними методами на підставі даних, наведених у табл. 2.

Таблиця 2 – Результати розрахунку терміну окупності створення і функціонування пилорами

Період (місяць)	Початкові витрати, грн.	Грошовий потік, грн.	Дисконтований грошовий потік	Накопичений дисконтований грошовий потік	Грошовий потік наростаючим підсумком, грн.
0	912663				
1		-47160	39966	39966	25932
2		73092	52494	92460	157481
3		84389	51362	103855	187917
4		103528	53399	104760	327011
5		223483	97686	151085	549164
6		325681	120643	218329	802913
7		477232	149815	270458	935695
8		458463	121969	271784	584246
9		125783	28359	150327	373566
10		247783	47343	75701	602548
11		354765	57443	104786	758807
12		404042	55442	112886	404042

Результати розрахунків за простим (статичним) методом свідчить про окупність проекту протягом 7 місяців. Однак цей термін не враховує необхідну норму доходу на інвестиції в деревообробній галузі. Більш об'єктивні результати дає методика, заснована на тимчасовій оцінці грошового потоку [5].

$$PP = N + \frac{S}{P_{av}} \quad (2)$$

де PP – термін окупності на оцінці грошового потоку;

N – число місяців, що передують місяцю окупності;

S – невідшкодована вартість на початок терміну окупності;

P_{av} – приплив готівки протягом терміну окупності.

Розраховане значення показника PP дорівнює 8,9 місяців.

Таким чином період, реально необхідний для відшкодування інвестованої суми, з урахуванням чинника часу на 2 місяці більше терміну, визначеного спрощеним методом.

Розрахунок точки беззбитковості (ТБЗ), як критерію ефективності інвестиційного проекту, здійснено за формулою (3), враховуючи данні, представлені у табл. 3.

$$Q_{min} = \frac{FC \times R}{R - VC} \quad (3)$$

де Q_{min} – точка беззбитковості у вартісному вираженні, грн.;

FC – загальна сума постійних витрат, грн.;

R – виручка від реалізації продукції, грн.;

VC – загальна сума змінних витрат, грн.

Таблиця 3 – Основні показники для розрахунку ТБЗ підприємства

Показники	Умовні позначення	Пило- матеріали (А)	Відходи від лісопилення (Б)	Сушка де- ревини (В)	Всього
Обсяг реалізації, м ²	Q	2513	678	841	
Ціна	Ц	2000	105	1250	–
Виручка від продаж	R	6039570	68040	1266850	7374460
Змінні витрати, грн/м ²	VC	886	52	430	
Сукупні змінні витрати, грн.	TVC= VCxQ	2051090	35256	361630	2447976
Маржинальний дохід, грн/м ²	ПМД=Ц-VC	1114	53	820	–
Сукупний маржинальний дохід, грн.	МД				1987
Постійні витрати	FC	–	–	–	302429
Прибуток	Pr=R-(TVC+FC)				4624055

$$Q_{\min} = \frac{302429 \times 7374460}{7374460 - 1368 \cdot 4032} = 1199908 \text{ грн.}$$

За результатами розрахунків точка безбитковості дорівнює 1 119 908 грн., що дозволяє зробити висновок, що запровадження інвестиційного проекту приводить до збільшення обсягів виробництва та покриття валових постійних і змінних витрати.

Точка безбитковості має велике значення для кредитора, оскільки його цікавить питання про здатність підприємства виплачувати відсотки за кредит і суму основного боргу. Ступінь перевищення обсягів продажів над точкою безбитковості визначає запас фінансової міцності підприємства, який розраховується за формулою (4) [4]:

$$FSM = \frac{R - Q_{\min}}{R} \quad (4)$$

де FSM – рівень запасу фінансової міцності.

Для даного інвестиційного проекту межа фінансової міцності становить 83,7 %, що свідчить про високу захищеність підприємства від негативного впливу можливих ринкових та виробничих чинників. Підприємство залишиться в прибутковій зоні при скороченні виручки від реалізації продукції на 83,7 %.

Додатково враховано дію можливих ризиків під час реалізації інвестиційного проекту створення стрічкової пилорами (табл. 4).

Таблиця 4 – Групи ризиків та їх оцінка для інвестиційного проекту створення стрічкової пилорами

Група ризиків	Найменування ризику	Опис ситуації / напрямки вирішення	Оцінка ступеню впливу
Фінансово-економічні ризики	ризики, пов'язані з нестабільністю економічної ситуації	Податкові ризики в бік збільшення, а також зняття мораторію на експорт лісу. Даний ризик неможливо спрогнозувати і запобігти.	Високий
	процентний ризик	Можливе підвищення ставки рефінансування НБУ і, як наслідок, підвищення процентної ставки по кредиту.	Високий
Комерційні ризики	ризик у випадку обмеження зрубу лісу	Його можливо ліквідувати, тому що на стрічковій пилорамі «Ритм» можна використовувати III IV сорти дерева, а в якості сировини – короткомірну деревину від 0.5 м, яка є заготівкою для паркету, вікон.	Низький
	ризик, пов'язаний зі зміною середньоринкових цін на пилорамні послуги	Підвищення цін на послуги і реалізовану продукцію може спричинити зниження обсягів продажів, для зниження ступеня ризику необхідна розробка гнучкої цінової політики.	Середній
	ризик, пов'язаний з мінливістю попиту на продукцію	Попит на пилорамну продукцію є мало еластичним і майже не схильний до сезонних коливань – даний ризик можна оцінити як низький.	Низький
Експлуатаційні ризики	ризик його поломки або відмови роботи устаткування.	Для запобігання даного виду ризику, передбачено укладення договорів на поставку обладнання з надійними виробниками, які надають необхідні гарантії.	Низький

Використання експертної думки в особі керівництва підприємства для визначення кількісної оцінки ступеня впливу досліджених ризиків дало можливість запропонувати поправку на ризик в розмірі 10 %. Це сприяє уточненню значення розрахованих показників ефективності інвестиційного проекту створення стрічкової пилорами: термін окупності збільшено до 11 місяців та чистий дисконтований дохід зменшено до 1 361 934 грн.

Оскільки результати розрахунків свідчать про успішність та перспективність запропонованого проекту встановлення стрічкової пилорами на підприємстві ТОВ «Калинівський експериментальний завод деревинних матеріалів» задля задоволення попиту споживачів на пилорамні послуги, то реальні інвестиції забезпечать підприємству поліпшення економічних та фінансових показників, з'явиться можливість збільшити конкурентні переваги підприємства за рахунок розширення асортименту і задоволення зростаючого попиту.

Відповідно до розрахованих показників ефективності реальних інвестицій (окупність і рентабельність інвестицій, точка беззбитковості; запас фінансової міцності) можна зробити висновок, що вкладені інвестиції повністю окупляться протягом 11 місяців після початку реалізації проекту.

Отже, інвестування являє собою один з найбільш важливих аспектів діяльності будь-якого підприємства, що розвивається і бажає залишатися конкурентоспроможним. Результатом інвестиційної діяльності є розширення асортиментного ряду, підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому.

Запропонований інвестиційний проект створення стрічкової пилорами для підприємства ТОВ «Калинівський експериментальний завод деревинних матеріалів» свідчить про ефективність вкладених інвестицій у розмірі 912 663 грн., оскільки з урахуванням поправок на ризики даний проект окупиться через 11 місяців та забезпечить чистий дисконтований дохід у розмірі 1 513 260 грн., що значно перевищує капітальні вкладення в розвиток виробництва.

Аннотація. Обоснована необхідність реальних інвестицій для забезпечення устойчивого функціонування і розвитку підприємства. Проведена оцінка ефективності запропонованого інвестиційного проекту створення ленточної пилорами для ООО «Калиновский експериментальный завод древесных материалов» с помощью показателей чистого дисконтированного дохода, срока окупаемости, точки безубыточности и финансовой прочности предприятия. Описаны и учтены возможные группы рисков при реализации инвестиционного проекта создания пилорамы.

Ключевые слова: інвестиції, інвестиційний проект, чистий дисконтований дохід, строк окупаемости, точка безубыточности.

Abstract. It is justified the need for real investments to ensure the sustainable functioning and development of the enterprise. The efficiency of the proposed investment project for creation of a tape saw for LLC "Kalinovskiy experimental wood materials plant" was assessed using the indicators of net discounted income, payback period, breakeven point and financial strength of the enterprise. Possible risk groups are described and considered during the implementation of the investment project of creation of sawblade.

Key words: investment, investment project, net discounted income, payback period, break-even point.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 23.03.2017 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Погрішук Г. Б., Руденко В. В. Інвестування: навч. посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2014. 277 с.
3. Джаксыбекова Г., Бейсембинова А. Механизм проектного финансирования инвестиционных проектов. *Актуальные проблемы экономики*. 2013. № 1. С. 246–257.
4. Бойко В. В., Чугунов О. К. Основа підвищення економічної ефективності використання енергоресурсів підприємства – індивідуальна компенсація реактивної потужності. *Економіка і регіон*. 2012. № 3. С. 128–132.
5. Методи і способи оцінки ефективності інвестиційних проектів. URL : <https://studfiles.net/preview/5251738/page:4/>
6. Проект Закону про Державний бюджет на 2020 рік. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk/budget-process-projects-declaration>